

שירת צבא

יכול להיות ששירת דבורה בעצם נכתבה היום?
בעת כתיבת השורות הללו, אנו חווים מציאות של טרור והסתה. איך נכון להגיב? הבחירה בידינו

"ותשר דבורה וברק בן-אבינעם ביום ההוא לאמר:

בפרע פרעות בישאל בהתנדב עם ברכו יהוה

שמעו מלכים האזינו רזנים אנכי ליהוה אנכי אשירה אומר ליהוה אלהי ישראל (א-ג).

בימי שמגר בן-ענת בימי יעל חדלו ארחות והלכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות

חדלו פרזון בישאל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישאל" (ו-ז) שופטים ה

שירת דבורה פותחת בשתי הצהרות, הראשונה היא ההכרזה על שירת הניצחון
השנייה היא תיאור המצב הביטחוני ששרר לפנייה.

השורות נקראות כאילו נכתבו אתמול:

חדלו ארחות – דרכי הנסיעה אינן פעילות.

הולכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות – ההולכים בדרכים נאלצים לבחור מעקפים מפני הסכנה.

חדלו פרזון בישראל – הישיבה בערים וכפרים ללא חומות ושומרים, אינה אפשרית.

בעת כתיבת השורות הללו, אנו חווים מציאות של טרור והסתה. איך נכון מלהגיב? הבחירה בידינו.

יציאה לרחוב, נסיעה באוטובוס, קניות, תרבות וביילוי – נראים אולי מפחידים,

מציאת נתיב עוקף היא דרך התמודדות אפשרית. התנדבות וברכה, התגייסות, גם זו דרך.

התגובה אותה מנהיגה דבורה היא של חוסר השלמה עם המצב, התגייסות להתנדב, רוח לחימה

ועמידה, רוח שהובילה לשינוי וניצחון.

הכתובים בספר שופטים נותנים לנו תיאור שאורכו שני פרקי תנך (אחד בפרוזה והשני בשירה) של

אירוע אחד, יש להניח שמה שאנו קוראים בשני פרקים נמשך שנים רבות, עד שהוכרע על ידי דבורה

וברק.

אני לוקחת אתי צידה לדרך מהשירה בימים אלה את רוח העמידה, את הסירוב לקבל כמובן מאליו

מציאות קשה, ואת הידיעה שנוכל להגיע בסוף לשירה בעזרת השם.

מאחלת לכולנו ימי שקט ושלוה.

שרה עברון היא סגנית ראש מנח"י (מינהל חינוך ירושלים)

השומר הצעיר

מדינת ישראל נמצאת בשבועות האחרונים תחת גל טרור מזעזע. הקיצוניות מתגברת משני הכיוונים והמצב נראה נואש.

אבל בקן השומר הצעיר הפעילות נמשכת כסדרה. חניכי הקן הבוגרים עברו פעולות בנושא הטרור שפוקד אותנו. דיברנו על איך נוצר המצב, מאיפה הוא מגיע והאם זו מדיניות שאנו חיים בה כבר שנים? התעסקנו בשאלת השלום שכבר כמעט אינו מדובר- האם יגיע? איך ומתי? דנו בנוגע למה תפקידנו כיום בחברה שאנו חיים בה. כאן בקיבוץ ובסביבה. חניכי הקן מרגישים שאין לנו את המקום להתיימש ולאבד תקווה. אנחנו, הדור הצעיר צריך להמשיך לחלום ולהאמין שיכול להיות כאן אחרת, יכולה להיות במדינת ישראל מציאות שפווה ושלום. אנחנו לא רק חולמים על כך, אנחנו גם פועלים לשם כך.

המדריכים/ות הצעירים/ות העבירות יום פעילות ספורטיבי לחניכיהם הצעירים. במהלך היום עצרנו לכחצי שעה כדי לשוחח עם חניכינו על המצב. החניכים דיברו על מה הוא שלום בשבילם והכינו ציור של יונת שלום לחבריהם מהקינים העירוניים שבאזור ירושלים שגם נכחו בפעילות.

אנחנו נמשיך לחנך ולהיאבק על ערכי הצדק והשלום. בתוכנו. בין חברים וחברות לקבוצה, בביה"ס ובקן וגם בסביבה שלנו. לא נשתוק אל מול אמירות גזעניות ועל אמירות מיואשות שאיבדו תקווה לעתיד טוב יותר.

השגרה הקינית נמשכת ולא ניתן למצב להוריד לנו את המורל ולשנות לנו את החיים. הפעולות נמשכות כרגיל וביום שבת ה 24.10 בשעה 18:30 נפתח את שנת תשע"ו באופן רשמי במפקד אש חגיגי לפתיחת השנה, בו יקבלו כל חניכי וחניכות הקן את החולצה השומרית החדשה. כולכם וכולכן מוזמנים ומוזמנות לבוא לאירוע לראות את המפקד ולהמשיך את החיים והשגרה שלנו למרות ואולי דווקא בגלל המצב.

--

עינב אשל

רכזת קן כפר מנחם
תנועת השומר הצעיר
054-2620105
www.hashomer-hatzair.org

חותמים להפסקת שימוש בחומרים מסוכנים

בסביבות כפר אנוש

בישוב פועל צוות החותר להפסקת השימוש בחומרים מסוכנים באזור הישוב.

בצוות חברים: יוחאי כהן, אלון גולדנברג, שחר ארגוב ואביב כהנא.

נפגשתי עם יוחאי כהן שתיאר את עבודת הצוות.

בפתח דבריו פרש יוחאי כהן משנה סדורה, עליה מתבססת עבודת הצוות.

משנת הצוות נשענת על 3 רגליים: *ידע על רעילות חומרי הריסוס. *הכרת התקנות והחוקים המפקחים על דרכי הריסוס. *מעקב מתמשך אחרי הריסוסים שבוצעו בסביבות הישוב.

אלו דבריו של יוחאי כהן:

"היעד שלנו הוא להביא להפסקת שימוש בחומרים מסוכנים בישוב וסביבותיו. לצערנו, ישראל היא שיאנית השימוש בחומרי הדברה ביחס למדינות מפותחות אחרות (משתמשים פה בפי-10 ויותר חומר רעיל לדונם מאשר, למשל, בשווייץ, הונגריה, דנמרק ושוודיה).

עלה רעיון להפוך את מטע השקדים לאורגני, כמו בעין חרוד ואנשי "צבר קמה" הבטיחו שיבדקו את הנושא. (אנשי עין חרוד מדווחים כי מטע השקדים האורגני שלהם אף רווחי יותר מהמטע הרגיל).

תחילה טיפלו בהפסקת שימוש ב Round-up (glyphosate) בריסוס נגד עשבים. בעקבות זאת עברו בגינות הנוי לשימוש בחומר יותר יקר ופחות מסוכן.

בשלב זה אנחנו מטפלים בכך שהריסוסים של "צבר קמה" (קרקעי ואווירי) יבוצעו ממש על-פי החוק. ניהלנו על כך מגעים עם אנשי "צבר קמה" ופינו "ל"כים ניר" ולדרוש מהם שיעבדו לפי החוק (ונפעל להבטחת ישום ההנחיות).

היעדים ארוכי הטווח שלנו הם לפעול אף מעבר להוראות חוק ולהגיע ליישום התקנות המחמירות יותר של המשרד להגנת הסביבה שטרם אושרו.

יש כאן שינוי תפיסתי. כמו שפעם נסעו בלי חגורות והיום ברור שמתחגרים, בעבר לא הייתה מודעות לנזקי הריסוס (חקלאים היו עומדים בשדה ללא מיגון ומסמנים למטוס היכן לרסס, תוך שהם נושמים את ענן הריסוס מטווח אפס) והיום ברור שחומרי הריסוס מזיקים.

לחומרי הריסוס נזקים מידיים קצרי טווח וגם נזקים כרוניים ארוכי טווח (למשל סרטן לימפומה וסוגי סרטנים אחרים). אנו עוקבים אחרי המחקרים המתפרסמים חדשות לבקרים (למשל, המחקר העדכני שתיאר את נזקי השימוש ב Round-up כחומר מסרטן). אנו סבורים שיש להיזהר מחומרים לא מוכרים. הגישה לפיה חומר הוא בטוח כל עוד לא הוכח אחרת, אינה מקובלת עלינו. לתפיסתנו, לפני שימוש בחומר, יש לוודא שהוא בטוח "

יוחאי הבהיר את דבריו: "בחומרי הריסוס 4 רמות של רעילות: קבוצות 1 ו 2- מאוד רעילות וקבוצה 3 ו-4 פחות רעילות. תקנות השימוש בקבוצות 3 ו 4- מאפשרות ריסוסים בטוחים האסורים בקבוצות 1 ו- 2. רמות הרעילות מתייחסות רק לנזק קצר-טווח- כאמור, ידוע שלחומרי הריסוס נזקים ארוכי טווח כגון סרטן אך כלל לא בוצעו מחקרים הקובעים מאיזו רמת חשיפה חומרי הריסוס הופכים למסרטנים בטווח הארוך.

המאבק שלנו בשלב זה מתרכז בכך שירססו על-פי התקנות. ביצעתי מעקב במשך שנה אחרי הריסוסים ולא מצאתי ולו ריסוס קרקעי אחד שבוצע לפי התקנות. למשל, החוק אוסר לרסס כשהרוח מפסיקה ואם תנאי הרוח משתנים במהלך הריסוס יש לחדול מהריסוס במידי, עד היום התעלמו מהוראות אלו וריססו כשאין רוח, כנראה כי זה חסכוני בחומר, מעתה הם יצטרכו להתחשב בהיבט הבריאותי, הקשור לתנאי הרוח בעת הריסוס. " יוחאי הבהיר את הרציונאל לחוק זה: "עדיף לרסס בערב במקום בלילה, מכיוון שבלילה, כשאין רוח, ענן הרעל רובץ ללא תנועה על הישוב ואנו נחשפים לנזקיו, הן בלילה והן למחרת בבוקר, בדרך לגנים ובתי הספר. מכאן, עדיף לרסס כשיש רוח וזה גם מה שהחוק דורש."

לדברי יוחאי, "עד עתה גם לא ידענו באיזה חומרי ריסוס הם משתמשים. סיכמנו עם צבר-קמה שיעדכנו אותנו לגבי החומרים ואם הם בדרגת רעילות 1 ו 2- אסור שהחומרים יהיו בכלל בקרבת הבתים. אנו

נבדוק זאת ונגיב על ריסוס בחומרים רעילים. וכן נוודא, שהריסוס מתבצע על-פי ההוראות הרשומות על קופסת החומר (לצערנו, אין פיקוח מי האדם שמרסס בפועל).

המרחק של חלק מבתי ההרחבה מן המטע קטן מדי לריסוסים הקרקעיים בדרגת רעילות של 1 ו-2. גם חלק מבתי הקיבוץ סמוכים מאד למטע.

באזור הבית שלי, בדרום הישוב, אני מזהה חלק מהריסוסים. אנחנו זקוקים לעזרת התושבים שידווחו לנו אם יש חריגה בדרכי ביצוע הריסוסים בשאר היישוב.

יוחאי מבקש שתושבים ידווחו לו במסרון או וואטסאפ ל 052-3271355 באם הם מזהים את אחת החריגות הבאות (מומלץ גם לצלם את החריגה אם מתאפשר):

1. ריסוס קרקעי המבוצע כאשר אין רוח או כאשר הרוח נושבת מן המטע אל הבתים

2. ריסוס אווירי המבוצע בטווח של פחות מ-120 מטר מהבתים

3. ריסוס אווירי המבוצע כאשר הרוח נושבת מן השדה אל הבתים

לצערנו, אין תקנה שמחייבת לסגור את השטחים המרוססים וכך אנשים שאינם מודעים לכך שבוצע ריסוס נחשפים לשאריות אדמה ואוויר רעילים בזמן שהם מטיילים במטע בימים שלאחר הריסוס.

יוחאי תיאר את פעילות הצוות:

"לפני חצי שנה פרסמנו עצומה הדורשת ריסוסים מושכלים, עליה חתמו עליה כ-100 מתושבי הישוב.

בשלב שני, כתבנו מכתב ל"צבר קמה" והם ענו במכתב "פרוה" (המכתבים מצורפים).

בשלב זה ערבנו רשויות ואז צבר קמה התייחסו ברצינות וקיימו ישיבה משותפת - ראו סיכומיה.

ביקשנו מאנשי "צבר קמה" שההודעות על הריסוס תתפרסמנה בטרם הריסוס (ולא לעיתים אחריו כמו עד עתה). נפתחה לצורך ההודעות קבוצת וואטסאפ ונעדכן את חבריה. כל מי שרוצה להצטרף שישלח לי מסרון/וואטסאפ ל- 052-3271355. פתחנו גם דף פייסבוק בנדון ובקרוב נפרסם אותו."

עצומת תושבים אל "צבר קמה"

10.5.2015

לכבוד:

צבר קמה אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

קיבוץ רבדים ד.נ.שקמים

מיקוד 79820000

טלפון 08-8588734

מאת:

תושבי כפר מנחם למען איכות הסביבה

מען למכתבים:

יוחאי כהן, כפר מנחם 128 כפר מנחם

yochaic@gmail.com

הנדון: סיכון בריאות התושבים הגרים והעובדים בסמיכות לשטחים המרוססים על יזכם

שלום רב,

1. כתושבי כפר מנחם, אנו נחשפים במהלך שנים רבות לחומרי ריסוס שאתם מרססים, מן הקרקע ומן האויר, בשטחים החקלאיים המקיפים את כפר מנחם. (מעקב מדגמי ביותר מהחודשים האחרונים של ריסוסים שבוצעו ללא כל התראה מפורט בהמשך).

2. בשנים האחרונות פורסמו מחקרים רבים, המצביעים על כך שחומרי הריסוס מסכנים את הבריאות. סכנות אלה כוללות את מחלת הסרטן ומחלות קשות נוספות, הגדלת הסיכון למומים בקרב ילדים ותינוקות ופגיעה בנשים בהריון ובעובריהן.

3. עם התקדמות הטכנולוגיה, קיימות היום מספר רב של שיטות המאפשרות הגנה מפני מזיקים ללא כל צורך בשימוש בחומרים רעילים ומסוכנים. חלק מן השיטות אף זולות ויעילות מריסוס בחומרים רעילים, וכולן ידידותיות הרבה יותר לאדם ולסביבה.

4. למרות האמור לעיל, אתם פועלים כדלקמן:

א. ריסוס מן הקרקע:

1) מרססים בחומרים רעילים ומסוכנים בסמיכות למקומות מאוכלסים ובהם מבני מגורים, גני ילדים, בתי ספר, גינות משחקים, בתי אבות, מפעלים, מקומות תעסוקה, מטבחים וחדרי אוכל, מספר רב של פעמים בשנה;

2) הריסוס מבוצע לרוב ללא התראה מראש או אף בדיעבד על עצם הריסוס וללא שום פירוט של מהות החומרים אשר שימשו לריסוס, מידת מסוכנותם ומשך הזמן בו השטח המרוסס והסמוכים אליו נשארים רעילים;

3) השטחים המרוססים עצמם והסמוכים להם משמשים באופן תדיר לפעילויות ילדים ובני נוער במסגרות החינוך למיניהן.

4) הריסוס מבוצע גם כאשר משטר הרוחות מסייע את החומרים אל עבר מקומות מאוכלסים;

5) לא מבוצע כל ניטור, המוודא ששום כמות של רעל לא הגיעה לאיזורים מאוכלסים. ניטור כאמור לא מבוצע לא במהלך הריסוס ולא לאחריו;

6) לא נעשה שימוש בסילון ממוקד כמתחייב מהתקנות;

7) גובה ענן הריסוס עובר את גובה הצמח – בניגוד לתקנות.

8) אין הודעה מראש לנציג התושבים, כפי שמתחייב מהתקנות;

9) הריסוס מתבצע גם בעת מעבר בין שורות (בזמן סיבוב) – בניגוד לתקנות;

10) אין שימוש באבוקת עשן לבדיקת כיוון הרוח.

11) הריסוס מבוצע לרוב בשעות הלילה, למשך כל הלילה. בין הלילה לבוקר לרוב משתנים כיווני הרוח ובכך מבטיחים שחומרי הריסוס יגיעו לאיזורים מאוכלסים – אם לא הגיעו בלילה, אז הם יגיעו בבוקר שלמחרת, בדיוק בזמן שהילדים הולכים לגני הילדים ולבתי הספר.

12) הריסוס הלילי גורם לרעש חזק החורג עשרות מונים מתקנות הרעש המירבי המותר באיזורי מגורים.

ב. ריסוס מן האוויר מבוצע תוך כדי חריגה מהוראות הבטיחות ומרווחי הבטיחות ומביא לכך שחומרי ריסוס נוחתים בגינות פרטיות ובגנים הציבוריים הסמוכים לשטחים המרוססים.

5. עוד נציין, כי לא מבוצעות בדיקות רפואיות תקופתיות בקרב התושבים על מנת לנטר או לשלול נוכחות של רעלים שמקורם בריסוסים הנ"ל.

6. בפעולותיכם המפורטות לעיל, אתם עוברים על חובת הזהירות המינימלית הנדרשת ומסכנים את אוכלוסיית כפר מנחם, וזאת אף מבלי לידע את האוכלוסייה על הסיכונים הנשקפים לה מהתנהגותכם.

7. מספר לא מבוטל של תושבים צעירים בכפר מנחם, חלו במחלות אשר על-פי מחקרים יכולות לנבוע מחשיפה לחומרי הדברה הנמצאים בשימושכם.

8. אמנם מכתב זה מתייחס לכפר מנחם אולם לא נופתע לגלות שאתם נוקטים באותן שיטות בסמיכות למוקדי אוכלוסייה אחרים הסמוכים לשטחים שבניהולכם.

9. לנוכח האמור לעיל, הנכם נדרשים, בתוך שלושה חודשים מקבלת מכתב זה, לחדול מריסוס בכל חומר אשר מסוכן לבריאות ולעבור לשימוש באמצעי הדברה ידידותיים לאדם ולסביבה.

10. כמו-כן, מיום קבלת מכתב זה ועד אשר תפסיקו את השימוש בחומרים מסוכנים, הנכם נדרשים:

א. להודיע שלושה ימים מראש בדואר אלקטרוני **לכל אוכלוסיית כפר מנחם**, על כוונתכם לרסס ובאילו חומרים ומינונים בכוונתכם להשתמש.

ב. לצרף במסגרת כל הודעה כנ"ל העתק של כל הנחיות ואזהרות היצרן, הנחיות ואזהרות משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה הנוגעות לשימוש בחומרים הנ"ל.

- ג. לוודא בכל זמן הריסוס שמשטר הרוחות אינו מסיע את החומרים לאזורי מגורים, לימודים או תעסוקה, ולחדול מיידית מן הריסוס במידה ומשטר הרוחות משתנה.
- ד. לנטר את את איכות האוויר במקומות בישוב כפר-מנחם, הסמוכים לאיזור המרוסס על מנת לודא שהחומרים הנ"ל לא נוכחים באוויר.
- ה. לבצע בדיקות רפואיות תקופתיות בקרב התושבים על מנת לנטר או לשלול נוכחות של רעלים שמקורם בריסוסים הנ"ל.
- ו. להמנע מלהרעיש בשעות הלילה כמתחייב מהחוק למניעת מפגעים על תקנותיו.

בברכה,

תושבי כפר-מנחם והסביבה

יוחאי כהן	מרב אילון	אורי ליפשיץ	ליאת פימונטל
שי שגיא	שרית דויטש	קרן ליפשיץ	שחר ארגוב
חגי אברהמי	אבן-זהב	עופרה ברזילי	דרור בן יקר
ירון זהר	רועי אבן זהב	ענת ברקול	אפרת גולדנברג
אהובה זהר	אילנה שופן	דייגו סקלר	מיכל דהן
ברוך בונפיל	יובל שנהב	אורה שיף	ריקי אלוני
ישי ארדיטי	אורית מנשה	אירית פז	יעל אבירם
ליאור שור	גלית שגיא	יצחק פימונטל	דפנה ארגוב
עמליה לוק	רחלי שנהב	יובל שגיא	רוני סברלו
אורן שוקרון	שמעון ברדה	מרב יונתן	תמי יבלונקה
רוני קוסובסקי	יפתח אהרון	איתן רביב	איל יבלונקה
מירית סופר	קטי אהרוו	אבי רובינשטיין	אורנית שגיא-דקל
אבי מועלם	שלומי שופן	ענת לפידות	צביה רייטר
ענת קורנפלד	אור כורש	טלי שור	יניב יבלונקה
יניב נור	ליאור דולגין	נורית סברלו	עינב גולן
רמי טובי	צביקה דולגין	רית בלידשטיין	אמיר רוזנטל
תום רוזנטל	גלית יעקבי	עומר כורש	יסמין יוגב
חן אלוני	קובי חעקבי	בר כורש	הגר ארדיטי
סיגל לובוביץ	מעין צאוזמר	רחל שנהב	קובי שטרית
טל עופר אליעז	רועי כהן	גדעון קרון	גילה הירשלנד - שטרית
שרון יוגב	דגנית כהן	רעות רוקח	

מעקב מדגמי בלבד של ריסוסים קרקעיים החל מ- 24.6.2014

ריסוס קרקעי שקדיות מדרום 24.6.2014 ללא התראה כל הלילה. בבוקר רוח דרומית קלה (שמסיעה את חומרי הריסוס היישר לבתי ההרחבה והקיבוץ)

ריסוס קרקעי שקדיות מדרום 29.6.2014 ללא התראה כל הלילה

ריסוס קרקעי שקדיות מדרום 7.7.2014 ללא התראה כל הלילה. בבוקר רוח דרומית קלה כנייל

ריסוס קרקעי שקדיות מדרום 8.7.2014 ללא התראה כל הלילה. בבוקר רוח דרומית קלה כנייל

ריסוס קרקעי שקדיות מדרום 9.7.2014 ללא התראה כל הלילה. בבוקר רוח דרומית קלה כנייל

חודשים מרץ-אפריל 2015 – ריסוס קרקעי של שקדיות

7/6/15

לכבוד : יוחאי כהן
כפר מנחם 128 כפר מנחם

הנדון: מכתב מיום 10.5.15 מטעם 'תושבי קיבוץ כפר מנחם למען איכות הסביבה'

1. קיבלנו את מכתבכם וקראנו אותו בעיון.
2. ראשית נאמר, אגודת 'צבר קמה' אינה מקלה ראש בנושא חשוב זה, של שמירה על איכות הסביבה ועל הכללים המחייבים בעניין, ועל כן אנו מודים לכם על מכתבכם.
3. עם זאת, ברצוננו ליתן התייחסותנו למספר נקודות, העולות ממכתבכם ומחייבות התייחסות.
4. כידוע, אגודת 'צבר קמה' עוסקת בגידול חקלאי ולצורך כך מעבדת שטחים חקלאיים נרחבים (כשעל חשיבות ענף החקלאות ופיתוחו - וודאי שאין צורך להכביר מילים).
5. כחלק מתחום עיסוקה זה, נדרשת 'צבר קמה' לעשות שימוש בחומרי הדברה חקלאיים באופן שוטף, וזאת - לשם הדברת עשבים ומזיקים העלולים לפגוע בגידולים החקלאיים.
6. מתוך מודעות מלאה לפוטנציאל ההיזק בשימוש שלא כדין בחומרי הדברה, הרי שהריסוסים מבוצעים ע"י 'צבר קמה' תוך הקפדה על מילוי כל הוראות הדין המחייבות בעניין, מגבלות הבטיחות השונות (לרבות מרווחי בטיחות מריכוזי אוכלוסייה), והנחיות היצרנים באשר לאופן השימוש בחומרי הדברה.
7. לצורך כך מבוצעים הריסוסים בהתאם לנוהל פנימי של האגודה בעניין זה, אשר תואם ומאגד את כלל הוראות הדין המחייבות בעניין (ואף מעבר לכך) ומתעדכן מעת לעת, לפי הצורך;
בנוסף, האגודה עושה מאמצים, ככל שניתן לעשות שימוש בחומרי הדברה ברמת הרעילות המינימלית ביותר האפשרית.
כמו כן, מבצעת האגודה הדרכות תקופתיות לעובדיה, במסגרתן מרועננים הכללים המחייבים באשר לשימוש בחומרי הדברה - המגבלות השונות; אופן הריסוס הנדרש; דגשים בטיחותיים וכו';
בנוסף, האגודה מינתה אחראי מטעמה, האמון על נושא זה, מרכז אותו ודואג ליישום הנוהל על ידי עובדי האגודה כהלכה, וכו'.
8. אף נושא הריסוס מן האוויר, מבוצע עבור האגודה ע"י חברה מתמחה בריסוסים מסוג זה, אשר מקפידה הקפדה יתירה על שמירה על הוראות הדין בעניין, לרבות שמירת מרווחי ביטחון; התחשבות במהירות הרוח בזמן הריסוס וכו'.
9. לסיכום עניין זה, אגודת 'צבר קמה' השקיעה ומשקיעה מאמצים ומשאבים רבים, על מנת לעמוד בהוראות הדין המחייבות באשר לשימוש בחומרי הדברה ובכך להפחית ככל הניתן את פוטנציאל ההיזק אגב השימוש בחומרי הדברה עד למינימום האפשרי.
10. מכתבכם שבנדון מעלה טענות רבות באשר לאי עמידתה, כביכול, של 'צבר קמה' בהוראות דין מחייבות בעניין שימוש בחומרי הדברה.
דא עקא, שחלק מן הטענות, מייחסות לאגודה פעולות ו/או מחדלים, אשר כלל אינם נעשים על ידה בפועל - ומכאן שטענות אלו נטענו בעלמא, ללא כל בדיקה (וחבל שנטענו).
בנוסף, הוראות רבות המצוינות במכתבכם אינן בבחינת הוראות דין מחייבות ע"פ דין כלל וכלל ועל כן, בכל מקרה, האגודה דוחה הטענה, כאילו בפעולותיה (או מחדליה, כביכול) היא מפרה הוראות דין.
11. על אף זאת וכאמור לעיל, וכחלק מרצונה של האגודה להקפיד הקפדה יתרה בעניין, ומתוך הבנה כי הנושא בכללותו מעלה חשש טבעי בקרב מי שגר בסמוך יחסית לאזורי ריסוס, הרי שבהמשך למכתבכם, התחלנו להעביר הודעות לנציג מזכירות היישוב, לפני ביצוע ריסוסים בשדות השכנים לקיבוץ (כשלמען

הסדר הטוב יצוין, כי אף הודעה מקדימה כאמור איננה בבחינת הוראת דין מחייבת, נכון למועד מכתבנו זה).

12. בנוסף, אין מניעה לצרף נציג של כפר מנחם לקבוצת "ווטסאפ" בה מדווחת כל פעילות ריסוס בצבר קמה (ובעניין זה, נעשתה פניה אל מזכיר הקיבוץ כדי לקבל שם וטלפון של נציג כאמור).

13. בכל מקרה של שאלות נוספות, אתם יכולים ליצור קשר עם האחראי מטעמה של האגודה על נושא השימוש בחומרי הדברה - מר יגב קילמן מקיבוץ רבדים (למען היעילות ולטובת העניין, רצוי שהקשר יבוצע על ידי אותו נציג הקיבוץ, ולא על ידי עשרות אנשים בנפרד...).

בברכה,
ג'ף ניר – מנכ"ל
צבר קמה

סכום פגישה עם אנשי "צבר קמה":

הפגישה נערכה בסמוך לגבול הדרומי של הרחבת כפר מנחם, ליד מטע השקדים נוכחים:

ד"ר מיכל וולוקיטה - פקחית ניטור רעלים, המשרד להגנת הסביבה

יגב קילמן - אחראי הדברה, צבר קמה

רז - מדביר, צבר קמה

יוחאי כהן - צוות הפיקוח על הריסוסים, כפר מנחם

הוסכמו הנושאים הבאים:

1. הריסוס הקרקעי יבוצע אך ורק בהתאם לחוק, ובייחוד בזמן שיש רוח של לפחות חמישה קמ"ש.
2. לשם כך, צבר קמה תקים תחנת ניטור מזג אויר בכפר מנחם
3. לפיכך, הריסוס יתבצע מעתה לרוב בשעות הערב - ולא בלילה כפי שהיה עד כה
4. על צוות הפיקוח על הריסוסים להסביר לתושבים על ההשלכות של ריסוס בערב במקום בלילה ולהבהיר שבליילה, כשאין רוח, החשיפה לרעל גדולה פי כמה (מכיוון שענן הרעל רובץ על היישוב עד לבוקר), ולכן עדיף לרסס כשיש רוח
5. צבר קמה תשתדל לרסס כשהרוח מערבית כדי שהרעלים לא יוסעו לתוך היישוב
6. בזמן המעבר בין השורות המרססים יכבו את המפוח לצמצום פיזור הרעל
7. צבר קמה תתריע מראש לפני כל ריסוס לרשימה מצומצמת של אנשים (רשימה שתועבר דרך זאב). אנשים אלה יפוצו את ההודעה לשאר התושבים
8. ההתרעה הנ"ל תכלול את סוג הרעל
9. ד"ר וולוקיטה המליצה - וצבר קמה הציעו - לשתול בעצמם גדר חייה בגבול עם המטע - דבר שלטענת המומחים בולם את הסעת הרעל ליישוב. בנוסף מומלץ לבעלי הבתים להקים גדר חייה בגבול של גינתם עם האזור המרוסס
10. לגבי החריגות הרבות בריסוס האווירי - לטענת צבר קמה הם לא מודעים להן, לכן יטופל ישירות מול ד"ר וולוקיטה וכים-ניר (האחראית על הריסוס האווירי)
11. לגבי מטע השקדים האורגני בעין חרוד - צבר קמה מכירים אותם והבטיחו ליצור עמם קשר לבירור פרטים - למרות שהם נשמעו סקפטיים לגבי הטענה שהוא רווחי יותר ממטע לא אורגני.

צעדים להמשך:

1. וידוא שאכן צבר קמה עומדים בסיכומים הנ"ל – נעקוב, נצלם, נתקשר למפקחת ובמידת הצורך נצא בהליכים משפטיים.
2. פנייה לכים-ניר בנוגע לריסוס האווירי הסמוך למאגר המים שליד תחנת הכוח
3. שליחת עדכון לתושבים
4. יצירת קשר עם ישובים אחרים שמאבקם הצליח (ערוגות, נס-ציונה)
5. קבלת החלטות לגבי המשך צעדינו

הביאה לדפוס : יהודית אפרתי

תיכון צפית – בית ספר ייחודי המאתגר את תלמידינו ונעפרק אחפש

נפגשתי לשיחה עם **גיא ישראלי מנהל תיכון "צפית"**.

גיא ישראלי תיאר את השינויים שעבר בית הספר בשנים האחרונות, את תפיסתו את בית הספר כמגדלור חינוכי-ערכי יחד עם מאמץ להרים את רף האתגרים הלימודיים המוצבים בפני החניכים. בסיום דבריו תיאר גיא ישראלי את ההיערכות הארגונית החדשה של בית הספר ואת היערכותו לקראת התפתחויות פדגוגיות נוספות וחדשות. אלו דבריו:

צפית גדלה ב-5-6 השנים האחרונות בכ-31%. בתשע"ב מנה בית הספר 830 תלמידים והיום קרוב ל-1100 תלמידים. בתשע"ב היו בביה"ס 27 כיתות והיום 34 כיתות – גידול של 26%. מספר החניכים הממוצע בכיתה גדל מ-31 ל-33 ובחטיבת הביניים יש כיתות שבהן 36-37 תלמידים. גם כוח ההוראה והצוותים החינוכיים גדלו.

אוכלוסיית המורים, החניכים והורי החניכים כבר איננה אוכלוסיית חברי הקיבוצים, אלא מורכבת מרוב גדול של תושבי ההרחבות, וכמובן לא הקיבוצים קובעים מי ייכלל המורים אלא אני מגייס ובוחר אותם. חלקם מקהילת צפית (שהם או הוריהם למדו בצפית) ואחרים ממעגל יותר רחב. לגודל השפעות רחבות על התשתית – אנחנו בפתחו של פרויקט בינוי ענק בעלות של למעלה מ-30,000,000 שקלים.

לגודל יש גם השפעות מבחינת התארגנות בית הספר. קשה מאוד לשמר אינטימיות וקרבה מחנכים-חניכים כשאנחנו עוסקים במסות כל כך גדולות. היום מדובר על 200 חניכים בשכבה – רכזת השכבה מנהלת בית ספר קטן והיא מכירה את כל חניכי השכבה, כשאנו שומרים על האינטימיות בין המחנך לחניכו.

התוכנית שלנו להגיע ל-1,400 חניכים וזו גם הפרוגרמה של משרד החינוך. אנחנו אמורים להיפרד מילדי מטה יהודה ולכיש וסביר שנתייצב על 1,100 חניכים. זה גודל טוב, אינו המוני מדי ומאפשר פעילות חינוכית סבירה ומגוונת. השינוי באופיו של בית הספר השפיע גם על עליית מקומם של ההישגים הלימודיים בסדרי העדיפויות של החניכים והמורים. שאלת הזכאות לתעודת בגרות ואיכותה של התעודה עולה בתדירות גבוהה.

האתגר שלנו בתנאים אלו הוא להוכיח לחניכים ולהורים שפעילות חינוכית-חברתית-ערכית היא הלב של בית הספר. שואלים אותנו אם לא כדאי שנהפוך לבית ספר רגיל שמביא להישגים? בשביל להצדיק את קיומו של בית הספר כמגדלור חינוכי-ערכי צפית צריכה להוכיח שלפעילות החינוכית-חברתית-ערכית יש ערך מוסף גדול שהופך את חוויית ההתחנכות בצפית לאחרת. לחניכים שלנו יש תחושה שיש להם כוח לחולל שינוי בעולם וזה מורגש בקהילות בית הספר ובבתי החניכים. תחושת השייכות של החניכים לצפית מאוד גבוהה. הם חשים שהם מקבלים מענה לצרכים שלהם וצפית היא מקום אהוב ומשמעותי עבורם. המפגשים שיש להם בבית הספר עם מסגרות החינוך הבלתי פורמלי (הפנימייה) ומדריכהן הם מפגשים ברמה ובאיכות מאוד גבוהות. בתשע"ה 50% מחניכינו יצאו לשנת שירות ולחלק. מאלו שלא יצאו לא נמצא תקן. אנחנו נמצאים על כמעט אפס נשירה.

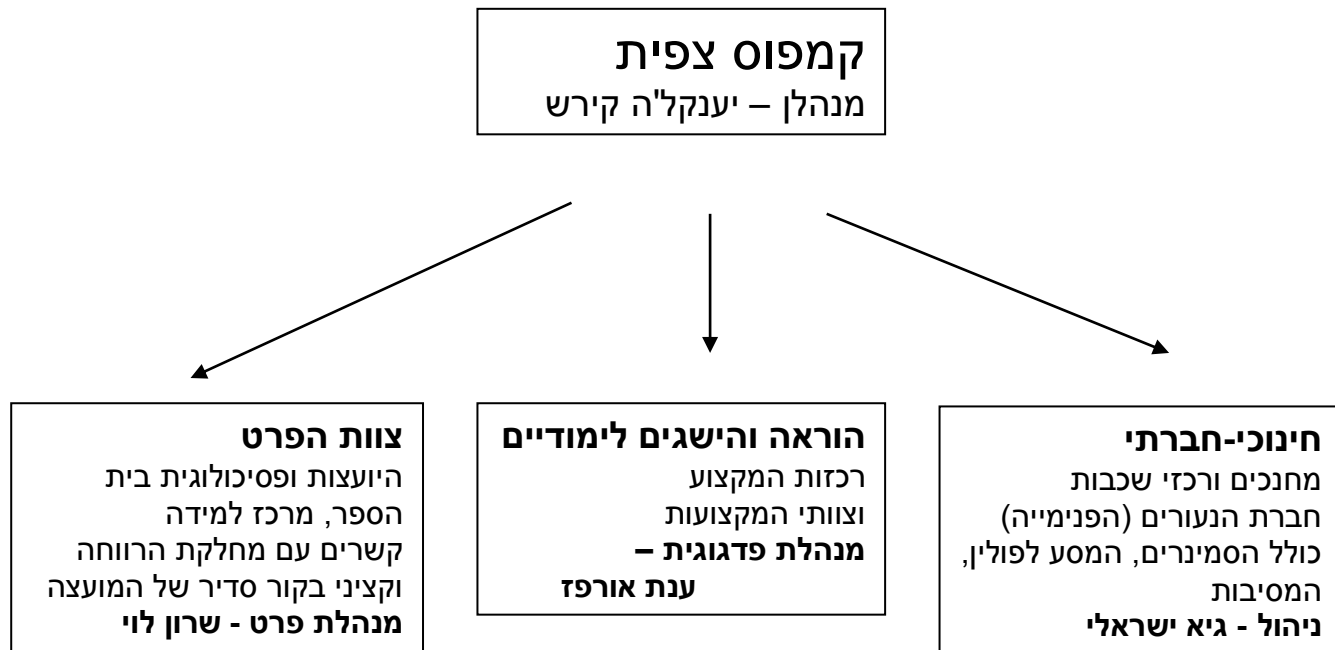
האתגר הוא: איננו צריכים להיות בית ספר רגיל שמטפח רק הישגים לימודיים, אנחנו צריכים להעניק גם וגם – **חינוך ערכי-חברתי + הזדמנויות להתפתחות ולהתקדמות.**

- הנערים שלנו נהדרים והם כחומר ביד היוצר. אנחנו מגביהים את רף האתגר המוצב בפני החניכים: התחלנו למפות ולתת מענים לחניכים המצוינים מבחינה אקדמית. אנו מפנים חניכים אלו למסגרות מחוץ לצפית שבהן יוכלו להתפתח – בית ספר למחוננים בקריית מלאכי, מכון ויצמן, אוניברסיטאות.
- יש החלטה אסטרטגית של בית הספר לעודד כמה שיותר חניכים ללמוד אנגלית ברמה של 5 יחידות. המורים לאנגלית תומכים, מעודדים ועובדים קשה ליישום מדיניות זו.

- בכתה י' נתנו לתלמידים לבחור באיזו רמה הם מעוניינים ללמוד.
 - פתחנו מגמות לימוד חדשות בתיכון והגדלנו את מספר המגמות.
 - הפסקנו לחלק להקבצות במתמטיקה בכיתה ז'. אנחנו נותנים לתלמידים זמן כדי שיוכלו להתאפס על רמה גבוהה יותר.
- כאמור, אנחנו משתדלים כל הזמן להעלות את הרף. מבחינת הזכאות לבגרות אנחנו במצב טוב של 75%-80% זכאות. בבית ספר שאין בו נשירה זה לא רע בכלל.

המשימות לשנתיים הקרובות:
 בית הספר שגדל צריך להתארגן – עד כה נשאר המבנה הארגוני כמו בבית ספר של 600 תלמידים. היעד: לייצב מערכת ובעלי תפקידים שמצליחים לבצע ניהול שוטף של בית הספר. יש לצפית מנהלת פדגוגית ומנהלת פרט במשרה מלאה (מנהלת הפרט היא אשת חינוך שתפקידה לאתר ולתת מענה לכל חניכי צפית שקושי שלהם חורג מהקושי הרגיל של ילדים בתיכון).
 בוטל התפקיד של רכז חטיבת הביניים. האצלנו יותר סמכויות לרכזי השכבות שעובדים ישירות מולי.

3 הרגלים שעליהם נשען קמפוס צפית:

גיא ישראלי מופקד על הרגל החינוכי-חברתי ועוסק בניהול השוטף, בפיקוח על התקציב ובניהול אסטרטגי של כל המערכת. האתגר השני לשנתיים הקרובות – לזרוע את הזרעים, שאיתם אפשר לבצע פריצה. למשל, מיפוי ואיתור מצטיינים שאותם התחלנו לבדוק. ניסוי פדגוגי – תוכנית למודים אדם וחברה. התוכנית מפותחת בחצי מחטיבת הביניים ועושה שימוש בכלים פדגוגיים של חקר, ביצוע פרויקטים, יצירה+תוכנית הערכה+תוכנית להכשרת הצוות. זו חממה של יזמות. אם זה יצליח ניישם את התוכנית בכל בית הספר. יחד עם דליה אנרגיה פתחנו מתחם למידה סביבה-מדעים-אנרגיה הכולל בתוכו גם את החממה הישנה של בית הספר. נראה לאן זה מתפתח. סימנו מקומות שאנו רוצים להשקיע בהם, נראה ונבחן את התוצאות.

יושאתם אנפשכט ובחפתם בחייט

איריס שקורי היא רכזת זהירות בדרכים בבית ספר "האלה".
נפגשתי עם איריס שקורי לשיחה.
איריס שקורי תיארה את פעילות בית הספר בתחום.
אני מביאה את דבריה:

תלמידי כתות ו' נבחרו לקיים את משמרות הזהב – תפקיד חשוב ומשמעותי בבית הספר. התלמידים עברו יומיים של הכשרה עיונית ומעשית, ע"י שוטר, טרם תחילת ביצוע התפקיד. בכל משמרת 4 תלמידים ומפקד אחד – תלמיד שתפקידו לוודא שכולם הגיעו בזמן, התייצבו במעברים והצטיידו כראוי: להם אפודות צהובות וזהרות ותמרורי עצור ניידים. כשאחד התלמידים לא מגיע למשמרת המפקד מחליף אותו בעצמו, או דואג לו למחליף. תפקיד נוסף של המפקד לתעד בעיות שעולות במשמרת ולדווח לי בהקדם. אני מטפלת בבעיות, או מעבירה את זה הלאה. כל יום מתבצעות משמרות הזהב פעמיים בבוקר – ילדי רבדים וכפר הריף ובצהריים -ילדי כפר מנחם. אני באה בבוקר, מלווה אותם ובמידת הצורך עומדת איתם במשמרת. התלמידים מאוד אחראים, הם לוקחים את התפקיד מאוד ברצינות, מתייצבים בזמן ומאיישים את שני מעברי החצייה. לתפקיד כמה מטרות:
א. התפקיד המוצהר – המשמרות מאפשרות להולכי הרגל, בעיקר לילדי בית הספר הצעירים, לחצות את הכביש במעברי החצייה בביטחון, תוך שימוש בתמרור עצור נייד.

ב. התפקיד הסמוי: הם מעבירים מסר להתנהגות בטוחה בכביש. מעודדים את הצעירים לשקול את צעדיהם ולא ללכת על אוטומט. נתקלתי כמה פעמים במבוגרים ומורים, שילדי כתות ו' (לא בתפקיד) העירו להם על התנהגות שלא לפי הכללים. למשל, מורה סיפרה לי, שהתלמידים העירו לה, שירדה לכביש בלי להסתכל לכל הכיוונים.

ג. התלמידים לומדים לנהל את המרחב התעבורתי, בו הם נמצאים. בכל מקום בו נמצא כלי רכב יש סיכון – הם מפעילים שקול דעת ומקבלים החלטות מתי לפתוח ולסגור את המעבר והם יוצרים קשר עין עם הנהג.

ד. התפקיד מלמד אותם ערכים רבים – מילוי תפקיד, אחריות אישית, אכפתיות, עמידה בלוח זמנים, סבלנות וסובלנות, שמירה על חוקים, כבוד לחיי אדם, תרומה לקהילה, התנדבות ומחויבות אישית – מכין אותם להיות **אזרחים שומרי חוק**.

למעשה, זו חובה אזרחית של ילדי כתות ו' לקהילה. התפקיד לא קל - הם משכימים קום ועומדים במשמרת גם בתנאי מזג אוויר לא קלים: בחורף כשקר, או בחמסין כשחם וגם נשיאת התמרור לעיתים קשה. הילדים הצעירים מתייחסים אליהם בהערצה ונשמעים להם. רוכבי האופניים יודעים שהם יורדים מהאופניים, כשהם חוצים את הכביש. הבוגרים שלנו, ילדי כתה ו' אחראים מאוד ומבינים את חשיבות התפקיד. התאונה בה ניספה יפתח רפפורט ז"ל מחדדת ומבהירה את חשיבות התפקיד ומשמעותו.

המטרה שלי, כרכזת זהירות בדרכים, לפתח בקרב ילדי בית הספר מודעות לבטיחות בדרכים ואחריות אישית של כל אחד לעצמו. גם להיות הולך רגל צריך רישיון.

יש לי בקשה לכל באי בית הספר – כשאתם פוגשים ב"משמרות הזהב", היו סובלניים כלפיהם, אל תאיצו בהם לפתוח את המעבר גם כשיש תור ותמיד טוב להגיד מלה טובה, או תודה. ובקשתי מן הנהגים - לא לעצור על מעבר החצייה ולא להסתיר את שדה הראיה.

כל מה שאנחנו רוצים זה לאפשר לילדים להגיע לבית הספר וחזרה בשלום ויחד נוכל לטפח את תרבות ההתנהגות בדרכים.
דעו – יש לנו משמרות של זהב – אנחנו אוהבים אותם, גאים בהם וסומכים עליהם.

נוסף לזה אני מלמדת זהירות בדרכים בכתות א' בעזרת שירים , סרטונים וסיפורים ודואגת שהילדים יפנימו את החוקים.

אנחנו מקיימים יום שיא – זהו יום בו אנו מגייסים את ילדי כיתות ה', שמפעילים את ילדי בית הספר בעזרת תחנות הקשורות לזהירות בדרכים.

ילדי כתות ד' –ו' יוצאים ליום הדרכה בקרית מלאכי בנושא רכיבה על אופניים.

בתכנון: נארגן יום שבו נחשוף את הדרך הבטוחה מכפר מנחם לבית הספר ונעשה בו פעילות. אנחנו מתכננים הפסקה פעילה בנושא. בהפסקה תהיינה תחנות, משחקים ומחזירי אור. אם נשיג תקציב נזמן הצגה בנושא זהירות בדרכים לילדי כתות א' –ג' ונארגן פעילות לבוגרים ד' –ו' .

חשוב לי לציין את תמיכתה של המועצה שנוציגה הוא **שלום כץ** ממחלקת התחבורה . הוא תמיד שם עבורנו בכל בקשה ועניין. אנו עובדים בשיתוף פעולה ומייחלים להמשך שכזה. **מורן קנטור** הצטרפה אליי לעזרה ותמיכה בכל מה שקשור לפעילויות וביחד אנו מלוות את המשמרות. כמובן **שרונית חזן** היא המנצחת על כל התזמורת. אני מקווה שהמסר ו"נשמרתם לנפשכם" עבר לילדים ולמבוגרים.

רשמה: יהודית אפרתי.

*אוצי מור יוסף מסיים בימים אלו שנים רבות של עבודה בחינוך האל פופמאלי –
תחילה ה"לבע" ואחר כך באמצעות הנאורים.*

סיפה סעזי נפרדה ממנו:

*אני מכירה את אוצי כבר מ"לבע" וכשעברנו לאמצעות נאורים
הוא המשיך להיות המדריך שלנו.*

הוא עשה לנו הרבה פעולות נחמדות

*הוא סמך עלינו. הוא הביא לנו את המפתח עם כשהוא לא היה
והיינו יכולים להיות באמצעות.*

היה אפשר לדבר איתו. כמעט כמו אבא בלב.

*היה אפשר לספר לו הכל. להתיעץ איתו על דברים
ואני מצטערת שהוא נפרד מאתנו.*

לאוצי מור יוסף הרבה הרבה תודה וצדקה

לענת ותומא בקפול וכל המשפחה ברכות חמות להוצאת הבת יובל.

נסתיימה עונת הרחצה.
התודה והברכה ליונתן דביר ויוסי שרון,
אשר על ההפעלה.
וליואב אלי שדה המציל.

ב – 7.10.2015 ירד היורה.
ירדו 36.5 מ"מ גשם
כן ירבו.

תפילת יום הכיפורים בכפר מנחם

תפילת יום הכיפורים נערכה גם השנה כמיטב המסורת בחדר אוכל צפית שאורגן באווירת חג לקראת האירוע.

למקום הובא דוכן תפילה, היכל קודש שורות שורות סודרו השולחנות ונעטפו במפות לבנות. התפילה נערכה בהנחיית אריאל שהגיע זו השנה השנייה ברציפות הוא ורעיתו לסייע בעדנו ולתרום להצלחת האירוע, לידו סייעו בליווי התפילה מר אלי ווהבה ומר שרון עזריאל אשר גילו כישרון רב בסלסול התפילות.

רבים מתושבי הישוב פקדו את בית הכנסת ובשעת השיא תפילת הנעילה ותקיעת השופר נקבצו ובאו המוני ילדים וטף בליווי הוריהם לחוות מקרוב את תקיעת השופר. בגמר האירוע ולשבירת הצום הוגש במקום כיבוד עשיר ושתייה.

תודה לכל העושים במלאכה אשר תרמו להצלחת האירוע תודה לרב אריאל ורעיתו אשר בדרכי נועם וקרוב לבבות איחדו את הקהל וזיכו את כולו בעליה לתורה כן נזכה לשנה הבאה,

בברכה דן בן דוד, בשם הצוות המארגן

אילוניי חשמים בחפירות תל צפית

מתוך: <http://www.biubogrim.org.il/?CategoryID=308&ArticleID=507>

אנשי המחלקה ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, יחד עם צוות של 120 ארכיאולוגים מישראל והעולם, חופרים בימים אלו בתל-צפית, הידועה בשמה התנ"כי 'גת פלישתים', מקום מוצאו של

רבים המלמדים על אופיו של המקום לאורך הדורות ממצאים וגילויים חדשים נחשפו באחרונה בחפירות הארכיאולוגיות בתל-צפית (גת פלישתים), שעורכים פרופ' אהרן מאיר ואנשי המחלקה ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה באוניברסיטת בר-אילן זו העונה ה-16. בין השאר, נחשפו במקום שרידי כלים פולחניים כמו קובעות, מקטרים ומצבה, כלים מתעשיית מתכת שפעלה במקום וחפצים המעידים על קיומם של חיי יום יום במקום כגון טבונים לאפיית לחם, משקולות נול קנקנים ועוד.

מקורם של שרידים אלו בשכבת חורבות מסוף המאה ה-9 לפני הספירה, המעידה על אירוע מספר מלכים ב',

י"ב: 18 המתאר את חורבנה של העיר בידי חזאל מלך ארם.

בנוסף, שכבת ממצאים שמקורה מוקדם יותר, בימי דוד ושלמה במאה ה-10 לפני הספירה, חושפת מצבור כלי מנחה, שכלל קונכייה ימית שלמה שכלל הנראה שימשה כלי קיבול למטרות פולחן. ממצאים אלו ניתן ללמוד רבות על אופייה הפלישתית של העיר באותה תקופה.

עוד חשפו החופרים באחרונה את שרידי ביצורי העיר גת הכנענית מתקופת הברונזה הקדומה ועדויות לראשית הגעתם של הפלישתים לארץ ישראל בראשית תקופת הברזל (האלף השלישי לפני הספירה).

שכבת חורבן מאוחרת יותר שנחשפה מעידה על התקופה שבה נהרסה העיר גת בידי האשורים במאה

ה-8 לפני הספירה כשגת הייתה חלק מממלכת יהודה בימי חזקיהו מלך יהודה. כמו כן, שרידים מרשימים של ביצורי המצודה הצלבנית "בלאנש גארד" שנתגלו בחפירות מעידים כי האזור היה מיושב גם במאה ה-12 לספירה.

בחפירות המתקיימות בשיתוף רשות הטבע והגנים משתתפים יותר מ-120 איש מישראל ומחו"ל. תל-צפית מעורר עניין רב בארכיאולוגים שכן הוא מזוהה כגת פלישתים המקראית, אחת מחמשת ערי סרני פלישתים, ולפי המקרא מקום מוצאו של גוליית .

במסגרת החפירות מתבצע במקום גם מחקר בינתחומי רחב היקף של מדענים מתחומים שונים שעובדים באתר בשיתוף פעולה מלא עם הארכיאולוגים. לצורך זה פועלת במקום מעבדה אנליטית המאפשרת זיהוי מידי של חומרים המתגלים בחפירה.

